

Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

Teie 14.02.2024 nr 2-2/446-1,
MKM/24-0142/-1K
Meie 16.05.2024 nr 1.1-11/774-2

**Tarbijakaitseaduse, riigilõivu
seaduse ja täitemenetluse
seadustiku muutmise seadus**

Austatud härra minister

Rahandusministeerium kooskõlastab tarbijakaitseaduse, riigilõivu seaduse ja täitemenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) järgmiste märkustega arvestamisel.

1. Rahandusministeerium jaoks olulisim teema seoses eelnõuga on komisjoni alaliste liikmete palkade küsimus. Meie arusaamise kohaselt soovib Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA) senised 12 käsunduslepingu alusel töötavat komisjoni esimeest asendada (esialgu) kolme avaliku teenistujaga (komisjoni alalise liikmega) ning siduda nende palgad kaudselt kõrgemate riigiteenijate ametipalkade seadusega (KRAPS) – täpsemalt riikliku lepitaja ametipalgaga. Ministri määruse tasandi otsustada jäetakse nii tuleviku komisjoni alaliste liikmete arv kui ka nende palga suurus (tarbijakaitseadusesse (TKS) luuakse vastav volitusnorm.

Seni (2022. aastal) on kulud eelnõu seletuskirja kohaselt olnud ligi 120 000 eurot aastas. Eelnõu jõustumisel lisanduks sellele eeldatav komisjoni alaliste liikmete töötasu osa 74 000 eurot (kokku ligi 193 000 eurot) ning lisaks kaasistuja tasu umbes 31 000 aastas.

Nimetatud lisakulud on vaid ühe aasta kontekstis, sest kui alaliste liikmete palk on seotud kaudselt KRAPSiiga, siis need kasvavad igal aastal sõltuvalt indeksist 5–10% ja kuna liikmete arv ei ole piiratud, siis võib lisanduda ka veel mitu ametikohta ning kulud suurenevad veelgi. Ka kaasistujate tasud kasvavad samuti igal aastal, kuna kasvab töötasu alammäär. Tuues võrdluse Töövaidluskomisjoniga, siis seal on vaid juhatajad ja kaasistujad. Kaasistujale makstakse töövaidluskomisjoni istungil osalemise aja eest tasu Tööinspektsiooni eelarvest.

Lähtudes eelnevast:

1) me ei nõustu komisjoni alaliste liikmete palkade sidumisega KRAPSiis välja toodud ametniku (riikliku lepitaja) palgaga. Indekseeritud palgamudel on spetsiaalselt mõeldud ainult kõrgematele riigiteenijatele ning antud komisjoni alalised liikmed seda ei ole. Senine halb praktika mõningate ametikohtade kaudsel sidumisel KRAPSiiga ei saa ega tohi olla põhjuseks jätkuva halva riigivalitsemise praktika viljelemisel;

2) kogu otsustusulatus (nii teenistujate arvu kui ka nende palga suuruse osas) viimine ministri tasandile toob endaga kaasa ettenägematuid kulusid riigieelarvele. Sellega ei saa nõustuda;

3) lisaks, uus alalise komisjoni liikmete töötasu kokku (193 000) on senisest (120 000) suurem 61%. Samas tasu arvutamise alus on sama. Seega peab tõusu põhjuseks olema töökoormuse (tundide arvu) tõus. Eelnõust ei selgu, millega on põhjendatud töökoormuse 61%-line tõus.

Kokkuvõttes peame mõistlikuks luua tähtajalised ametikohad tarbijavaidluste menetlemiseks, kuid teeme ettepaneku, et plaanitud ministri määruses „Tarbijavaidluste komisjoni alalise liikme ja kaasistujate tasustamise alused“ ei mainitaks põhipalga suuruse juures KRAPSis mainitud kõrgemaid riigiteenijaid. Komisjoni liikmete palga suurus on võimalik kehtestada ka muul moel. Kuna seletuskirjas tuuakse paralleele Töövaidluskomisjoniga, siis võiksid palkade suurused olla samad ehk seal on kõik juhatajad ja saavad hetkel 3800 eurot, mitte 4575 eurot nagu seletuskirjas mainitud. Alates 1. aprillist 2024 tõuseb riikliku lepitaja palk ning väljatoodud kulud on sellise süsteemi kasutamisel juba kõrgemad kui mõjudes välja arvatud.

Samuti, et komisjoni alaliste liikmete töötasu suurus arvutataks selliselt, et see jääks seletuskirjas toodud summade (ja töömahtude suurusjärku), arvestusega, et see raha on juba TTJA eelarves olemas või on kindel, et eelarve vastavalt suureneb, vt ka märkust punktis 7.

2. Eelnõust ei selgu, kes kuuluvad ja kuidas kujuneb asja arutava komisjoni koosseis. See on planeeritud sätestada ministri määrusega tarbijavaidluste komisjoni asjaajamis- ja töökorras (seletuskirja lisa 2 § 1 lõige 1). Leiame, et komisjoni koosseis peaks olema sätestatud seaduse tasemel, kuna tegemist on olulise põhimõttega, mida ei hakata arvatavasti tihti muutma. Samuti lihtsustaks see ülejäänud eelnõu sätetest arusaamist, sest hetkel eelnõud lugedes jääb selgusetuks, kuidas täpsel komisjon siiski kujuneb – sätetest arusaamiseks on vaja teada, mis arv isikuid komisjonis on, nt eelnõu § 41, § 55 lõige 3.

3. TKS § 57 lõike 4 kohaselt võib komisjoni otsuse vaidlustada kohtus, lõivu arvestatakse samas korras, kui hagi puhul. Kas siin tekib veidi erinev hagi liik? Kas selle kõige rakendamiseks ei ole tarvis linki TsMS-ga? Või on see ilma märkimisväärsete erisusteta hagimenetlus ja viide materiaalõiguses, sh lõivustamise kohta ongi pigem informatiivne? Seletuskiri võiks neid küsimusi kajastada, hetkel selgitusi ei leidnud. Samuti võiks eelnõust otsesõnu selguda, kes tasub riigilõivu, kui kaupleja esitab kohtusse taotluse, et kohus vaataks komisjonile esitatud avalduse läbi hagimenetluse korras hagina. Sel juhul on hageja komisjoni poole pöördunud tarbija ja kostja kohtule taotluse esitanud kaupleja. Avalduse eest tasutakse riigilõivu summas, mille hageja oleks pidanud tasuma hagi esitamise korral. Antud juhul hageja hagi ei esitagi, vaid see esitatakse nõ tema eest. Kuigi seletuskirjas on selgitatud, et sellisel juhul tasub riigilõivu kaupleja, kes on ühtlasi kostja, siis eelnõust see üheselt nii välja ei tule. Samuti oleks hea selgitada seletuskirjas lõivu suuruse kujunemist. Sellest ei pruugi lihtne olla aru saada. Tuleb ka TsMSi vaadata, osaliselt on lõivuregulatsioon seal.

4. TKS § 45¹ lõike 6 kohaselt võib menetluse käigus kogutud andmeid ja dokumente säilitada kuni kolm aastat pärast menetluse ajendiks olnud õigusvaidluse lahendamist. Sätte puhul tekib mitu küsimust. Esiteks, kas õigusvaidluse lahendamise all on siin mõeldud tarbijavaidluste komisjoni poolt vaidluse lahendamist või kui järgneb kohtumenetlus, siis ka kohtuvaidluse

lahendamist, st tähtaega arvestatakse kohtuotsuse jõustumisest? Iseenesest võib tarbijavaidluste komisjoni menetluse käik ja selles kogutud andmed/dokumendid olla ka kohtumenetluses relevantssed. Millised on andmete ja dokumentide säilitamise poliitika kui avaldaja avalduse tagasi võtab, kas seda loetakse õigusvaidluse lahendamiseks? Teiseks, mida tähendab, et „võib säilitada“? Kas see tähendab dokumente võib, aga ei pea säilitama? Või et kas dokumente tohib säilitada kuni selle ajani?

5. TKS § 54⁴ lõike 1 punktis 2 oleks täpsem sõnastada mitte „avaldaja loobub avaldusest“, vaid „avaldaja võtab avalduse tagasi“. Analoogia võib leida TsMS-ist, mille kohaselt hagi võetakse tagasi, kuid nõudest loobutakse.

6. Seletuskirja lisas 2 olevas ministri määruse kavandi „Tarbijavaidluste komisjoni asjaajamis- ja töökord“ §-s 4 on puudu protokolli allkirjastamise ja säilitamise sätteid. Hetkel need kehtiva TKS § 54 lõigetes 2 ja 3, kuid eelnõus need ei sisaldu.

7. Palume seletuskirja 7. osa „Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud“ selgitada ja täiendada. Juhul kui rakendamisega seotud kulude katmist on juba riigi eelarvestrateegias varasemalt arutatud ja otsustatud vahendid eraldada, siis palume välja tuua, et kulud kaetakse valitsemisala eelarvest. Juhul, kui kulude katmist alles hakatakse arutama, siis täiendada järgmiselt: „Kehtivas riigi eelarvestrateegias ei ole eelnõuga kaasnevate kuludega arvestatud. Eelnõu heaks kiitmisega kaasnevate kulude rahastamisvõimaluste üle arutatakse järgmises riigieelarve ja riigi eelarvestrateegia protsessis Rahandusministeeriumi poolt valitsusele koondatava info alusel. Juhul kui lisavahendeid ei eraldata, kaetakse kulud valitsemisala eelarvest.“

8. Eelnõu pealkirjas sisalduv seaduse pealkiri *riigilõivuseadus* peaks olema kokku kirjutatud. Sama seletuskirja 3. osas „Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs“ § 2 selgituse juures. Sealjuures märgime, et seletuskirja pealkirjas on see õigesti kirjutatud.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mart Võrklaev
rahandusminister

Marge Kaskpeit 5885 1423 Marge.Kaskpeit@fin.ee
Anneli Valgma 5885 1315 Anneli.Valgma@fin.ee
Tuuli Levandi 5885 1487 Tuuli.Levandi@fin.ee
Marit Maidla Marit.Maidla@fin.ee
Silver Salla 5850 4107 Silver.Salla@fin.ee
Mariel Kivi 5885 1431 Mariel.Kivi@fin.ee